

STORTINGET

Innst. 69 S

(2019–2020)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:2 S (2019–2020)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om å sikre ren energi til miljøvennlig industri gjennom å stoppe NorthConnect

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen avslå konsesjonssøknaden fra NorthConnect om bygging av en ny kabel mellom Norge og Storbritannia.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Espen Barth Eide, Ruth Grung, Else-May Norderhus og Runar Sjøstad, fra Høyre, Tina Bru, Liv Kari Eskeland, Stefan Heggelund og Lene Westgaard-Halle, fra Fremskrittspartiet, Terje Halleland og Theodor Helland, fra Senterpartiet, Sandra Borch og Ole André Myhrvold, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Venstre, lederen Ketil Kjenseth, fra Kristelig Folkeparti, Tore Storehaug, og fra Miljøpartiet De Grønne, Une Bastholm, viser til representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om å

sikre ren energi til miljøvennlig industri gjennom å stoppe NorthConnect. Komiteen viser også til brev av 25. oktober 2019 fra statsråd Kjell-Børge Freiberg. Brevet er vedlagt innstillingen.

Komiteen viser til at mellomlandsforbindelser er en svært viktig del av det norske kraftnettet. NorthConnect er eid av de norske kraftselskapene Lyse, Agder Energi og E-CO, samt det svenske statlige eide kraftselskapet Vattenfall. I mars 2017 søkte de om konsesjon til å bygge og drive en sjøkabel mellom Skottland og Sima i Eidfjord kommune i Hordaland. Konsesjonssøknaden var på høring med frist 15. april 2018, men ligger fortsatt til behandling hos Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE).

Komiteen viser til at regjeringen har bedt NVE utsette sin vurdering av konsesjonssøknaden for NorthConnect til NVEs årlige kraftmarkedsanalyse for 2019 foreligger.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at Norge var tidlig ute med innføringen av en markedsbasert omsetning av kraft. Kraftbørsen NordPool ble verdens første internasjonale børs for omsetning av kraft etter at Sverige, Danmark og Finland kom med fra 1996. Sammen med forvaltningen av de naturgitte energiressursene våre har konkurransen ført til at vi har blant Europas laveste kraftpriser. Gjennom kraftutveksling med andre land sikrer vi oss mot strømmangel, samtidig som det har bidratt til mer stabile priser for både næringsvirksomhet og husholdninger.

Flertallet viser videre til at norsk økonomi må omstilles for å bli mindre oljeavhengig. Med den kom-

petansen og de ressursene Norge har, kan fornybarnæringen være en viktig brikke for å nå dette målet samtidig som Norge omstilles videre i grønn retning, for å skape flere høykompetente klimavennlige arbeidsplasser. Flertallet merker seg at det også betyr at norsk fornybarnæring har mulighet til å vokse.

Flertallet merker seg at kraftutveksling også er viktig i et klimaperspektiv, da utslippsfrie energikilder gjerne er uregulerbare. God utviklingskapasitet i og mellom land er derfor nødvendig når de fornybare energikildene skal erstatte kullkraften i Europa.

Flertallet viser videre til at norsk fornybar kraft er positivt for konkurransekraften til norsk industri, samtidig som den kraftkrevende industrien er norsk fornybars viktigste kunde. Gode rammevilkår for kraftkrevende industri er derfor viktig både for norske arbeidsplasser og verdiskaping, og for mulig vekst for norsk fornybarnæring.

Flertallet viser for øvrig til merknader i Innst. 178 S (2017–2018).

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det i 2018 også ble kommunisert føringer om at eventuelle konsesjoner til nye kabler må avvete erfaringer fra kablene som er under bygging. Disse erfaringene er det ikke mulig å hente på det nåværende tidspunkt.

Disse medlemmer viser til at NorthConnects søknad har vært oppe til debatt i det politiske ordskiftet en rekke ganger de siste årene. I 2018, i forbindelse med sak om Samtykke om innlemmelse i EØS-avtalen og rettsaktene som inngår i den tredje energimarkedspakken (jf. Innst. 178 S (2017–2018)), ble det gitt følgende premiss gjennom en avtale mellom partiene Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne, sitat fra avtalens punkt 5 og 6:

«5. Eventuelle nye kabler skal være samfunnsøkonomisk lønnsomme og det skal høstes erfaringer og gjøres grundige analyser før nye forbindelser kan etableres. Hvilken betydning dette får for eventuelle nye konsesjonssøknader, må vurderes som ledd i behandlingen av disse.»

«6. Statnett skal eie og drive alle framtidige mellomlandsforbindelser. Dette tas inn i energiloven.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet deler forslagsstillers syn på behovet for flere kraftkabler til utlandet. Videre er disse medlemmer enige i at Norge kan bidra til utfasing av fossil energibruk i andre land, og at man bør eksportere industriprodukter og teknologi for overgang til fornybare løsninger, heller enn å eksportere kraft. Disse medlemmer ser bekymringen som forslagsstiller løfter knyttet til at økte norske kraftpriser kan føre til at industriproduksjonen

flyttes til land med høyere klimagassutslipp og lavere krav til miljø og utslipp.

Forslagsstiller legger til grunn at en konsekvens av tidligere beslutninger og kommunikasjon fra regjeringen på dette området tilsier at konsesjonssøknaden fra NorthConnect som ligger til behandling, må avslås. Disse medlemmer deler dette synet, og viser til Senterpartiets merknader i forbindelse med behandlingen av Prop. 5 L (2017–2018), jf. Innst. 175 L (2017–2018):

«Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til sitt prinsipielle standpunkt om at staten skal ha monopol på eierskap og drift av kabler til utlandet. Disse medlemmer viser videre til behandlingen av Prop. 98 L (2015–2016), jf. Innst. 24 L (2016–2017), hvor Senterpartiet understreket det faktum at utenlandsforbindelsene er en del av sentralnettet vårt, og dermed berører spørsmålet om nasjonal kontroll over kritisk infrastruktur.

Disse medlemmer merker seg at flertallet i komiteen legger til grunn at konsesjonssøknadene fra NorthConnect skal behandles før det fremmes sak om at bare Statnett kan eie og drive utenlandsforbindelser. Disse medlemmer stiller spørsmål ved hvorfor en privat aktør skal få sin søknad behandlet dersom Stortingets flertall beslutter at det i fremtiden bare er Statnett som skal eie og drive norske utenlandsforbindelser.»

Etter disse medlemmers syn er forslaget til behandling i tråd med Senterpartiets politikk på området, og disse medlemmer vil derfor støtte dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne peker på at en balansert kraftutveksling med nabolandene våre er fornuftig for å sikre stabil tilgang på kraft, og kan medvirke til å fase ut klimafiendtlig kraftproduksjon i nabolandene våre. Norske kraftprodusenters fremste oppgave skal være å sikre trygg og tilstrekkelig kraft over hele landet. Tilgang på kraft til stabile og forutsigbare priser er viktig for industriell utvikling.

Disse medlemmer viser til at nye kabelprosjekter må veies opp mot norsk industriutvikling, arbeidsplasser og muligheten for utfasing av fossil energi i Norge. Disse medlemmer viser til Statnetts nettutviklingsplan fra 2019, hvor de konkluderer med at det i dag er usikkert om det er grunnlag for nye mellomlandsforbindelser nå.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ser derfor ikke grunnlag for å gi konsesjon til et nytt prosjekt før de påbegynte kablene til Tyskland og Storbritannia er ferdige og det er høstet erfaringer fra drift av disse. Samfunnsnyttens må være tydelig dokumentert før det eventuelt kan bygges flere.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener mellomlandsforbindelser er en svært viktig del av det norske kraftnettet, og at de derfor må eies av Statnett.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at selskapet NorthConnect KS er eid av Agder Energi, Lyse Energi, E-CO Energi og Vattenfall, og disse medlemmer mener derfor at det ikke bør gis konsesjon til dette prosjektet.

På den bakgrunn fremmer komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen avslå konsesjonssøknaden fra NorthConnect om bygging av en ny kabel mellom Norge og Storbritannia.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen avslå konsesjonssøknaden fra NorthConnect om bygging av en ny kabel mellom Norge og Storbritannia.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av samtlige av komiteens medlemmer, unntatt medlemmene fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råder Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k:

Dokument 8:2 S (2019–2020) – Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om å sikre ren energi til miljøvennlig industri gjennom å stoppe NorthConnect – vedtas ikke.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 26. november 2019

Ketil Kjenseth

leder

Sandra Borch

ordfører

VEDLEGG

**DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortinget
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
19/1681-

Dato
25.10.19

Representantforslag 2 S (2019-2020) om å sikre ren energi til miljøvennlig industri gjennom å stoppe NorthConnect

Jeg viser til brev datert 17. oktober 2019 hvor energi- og miljøkomiteen oversendte representantforslag 2 S (2019-2020), forslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om å sikre ren energi til miljøvennlig industri gjennom å stoppe NorthConnect. Forslaget som fremmes er det følgende: *"Stortinget ber regjeringen avslå konsesjonssøknaden fra NorthConnect om bygging av en ny kabel mellom Norge og Storbritannia."*

For å eie og drive utenlandsforbindelser for strøm fra Norge stilles det krav om anleggskonsesjon og utenlandskonsesjon etter energiloven. I konsesjonsbehandlingen gjennomgås alle samfunnsmessige nyttevirkninger og kostnader ved prosjektet. Inntektene som kan skapes gjennom økt kraftutveksling avveies da mot de tap som påføres andre deler av kraftforsyningen. Kun prosjekter som er samfunnsøkonomisk lønnsomme kan tildeles konsesjon.

NorthConnect søkte om konsesjon for å bygge og drifte en strømkabel mellom Norge og Storbritannia i 2017. Det er Olje- og energidepartementet (OED) som har myndighet til å fatte vedtak om eventuelle konsesjoner i saken. Som grunnlag for konsesjonsbehandlingen ba OED i september 2017 Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) om å gi en samlet vurdering av søknaden.

I juni 2019 ba OED NVE om å gjøre enkelte tilleggsvurderinger knyttet til NorthConnects konsesjonssøknad, blant annet for å sørge for at NVEs analyser og samlede vurdering baserer seg på NVEs mest oppdaterte kraftmarkedsanalyse, som ble publisert i starten av oktober. Videre er utviklingen i kraftmarkedene generelt beheftet med stor usikkerhet. At det

fremtidige forholdet mellom Storbritannia og EU fortsatt er uavklart bidrar til økt usikkerhet i denne saken. Departementet ba derfor også NVE om å gi en samlet og systematisk beskrivelse av usikkerhetsmomenter med virkning for prosjektet. Departementet har ikke mottatt NVEs samlede vurdering ennå.

I forbindelse med behandlingen av tredje energimarkedspakke våren 2018 gjorde Stortinget følgende vedtak nr. 570 (2017-2018): *"Stortinget ber regjeringen snarest fremme sak til Stortinget om endringer i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. om at konsesjon for å eie eller drive utenlandsforbindelser bare kan gis til den systemansvarlige (Statnett) eller foretak hvor denne har bestemmende innflytelse. Systemansvarlig (Statnett) vil kunne gis konsesjon etter energiloven § 4-2 for å eie eller drive utenlandsforbindelser som er omfattet av § 3-1. Det vil kreves særskilt konsesjon fra Olje- og energidepartementet. Ved vurderingen av om konsesjon bør gis, skal det legges vekt på naturhensyn og prosjektets samfunnsøkonomiske lønnsomhet".*

Et flertall i energi- og miljøkomiteen la ved behandlingen av samme sak til grunn at departementet ferdigbehandler søknadene fra NorthConnect før det fremmes sak for Stortinget. I avtalen om tredje energimarkedspakke mellom Ap, H, FrP, V og MdG fremgår det at eventuelle nye kabler skal være samfunnsøkonomisk lønnsomme og at det skal høstes erfaringer og gjøres grundige analyser før nye forbindelser kan etableres. Videre at hvilken betydning dette får for eventuelle nye konsesjonssøknader, må vurderes som ledd i behandlingen av disse.

På denne bakgrunn arbeider Olje- og energidepartementet med en lovendringssak om eierskap til utenlandsforbindelser og NorthConnects konsesjonssøknad.

Med hilsen

Kjell-Børge Freiberg

